

Kiminə görə "mavi ekran", kiminə görə isə "sehrli qutu"dur televiziya. Məhz bu sehr insanları özünə cəlb edir. Lakin jurnalistika fakültəsinin tələbələrini televiziya köklənməsi, bu sehrin cazibəsi deyil. Bəs onda nədir jurnalistika fakültəsinin tələbələrini televiziya meyilləndirən?

Bu sualın cavabını Bakı Dövlət Universitetində jurnalistika fakültəsinin tələbələri ilə birgə müzakirə etdik.

İslam Qədirl:

- Düşünürəm ki, jurnalistika fakültəsində oxuyub, ilk işini televiziya başlamaq istəyənlərin məqsədi jurnalist olmaq yox, məşhur olmaqdır. Gənclər müəyyən yaş dövründə fikirləşirlər ki, mən məşhur olmalıyam. Ona görə də tələbələr çoxu bu sahəyə daha çox meyillənir. Daha onlar düşünür ki, jurnalist olmaq üçün ilk növbədə yazmağı bacarmalısan.

Turğay Camal:

Turğay İslamla razılaşmır. Peşəkar radio jurnalisti olmağı qarşısına məqsəd qoyan Turğay deyir ki, televiziyanın daha çox inkişaf etməsi jurnalistləri bu sahəyə yönəldir.

- Mənim fikrimcə, burada əsas məsələ məşhurlaşmaq deyil. Bugünkü realığı göz önünə gətirsək, televiziya nisbətən radionun bir o qədər də perspektivli olmadığını görürük. Ümumi faiz dərəcəsinə baxsaq, televiziya radionun və jurnalistikanın digər sahələrini müəyyən qədər qabaqlayır. Qəzet isə ümumiyyətlə, əhəmiyyətini itirir. Onlayn qəzətlərə daha çox üstünlük verilir. Kimsə qəzeti oxumaq üçün onu almır, sadəcə, elektron versiyasından istifadə edir.

Güntac Şahməmmədli:

Güntac isə düşünür ki, qohum-əqrəba televiziya görsün deyə, gənc jurnalistlərin eksəriyyəti televiziya meyil edir.

- Televiziya marağ adətən uşaqlıqdan yaranır. Çünki uşaq vaxtı daha çox televiziya baxırıq. Bu da bizi televiziya meyillənməyə sövq edir. Keçən dəfə mən şəhərdə sorğu keçirdim və respondentlərə "qəzet oxuyursunuzmu" sualı ilə müraciət etdim. Tələbələr və orta nəslin nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu sorğuda 80 faiz qəzet oxumadığını bildirdi. Səbəb kimi isə internet və televiziyanın onları qane etdiyini bildirdilər. Bu gün insanlar üçün görüntü daha önəmlidir. Hər kəs fikirləşir ki, qohum-əqrəba mənə televiziya görməlidir.

Nurlan Salamov:

Nurlan isə deyir ki, qohum-əqrəba yanında qürrelənmək üçün başqa ixtisasla da seçmək olar. Jurnalistikanın əsasında məşhurluq yox, söz dayanmalıdır...

- Yazıdan qaçmaq mümkün deyil. Çünki radio-televiziyanın da əsasında yazı dayanır. Verilişin ssenarisini yazmadan onu ərsəyə gətirmək mümkün deyil. Bizim video, yaxud radioreportaj hazırlayan dostlarımızın eksəriyyəti qəzet jurnalistikasına meyilli olan tələblərdən xahiş edirlər ki, ssenarini hazırlasınlar. Amma sabah onlar haradaca çalışanda bütün işləri özləri görməli olacaqlar. "Qəzet jurnalisti olmayacağam, yazı yazmaq nəyimə lazımdır" düşüncəsi səhv yanaşmadır. Təkcə kamera ilə nəşə çəkməklə material hazırlanmır. Tələbə bu fakültəyə gələndə öz yolunu seçib gəlməlidir. Məşhur olmaq, yaxud da qohumlarla diplom göstərmək üçün digər ixtisasları da seçmək olar. Amma sözdən istifadə edə bilmir, yaxud yazı yaza bilmirsənsə, jurnalistikanı seçməmişsən.

Ulucay Akif:

Ulucay Nurlanın fikirlərini təsdiqləyir. Onun üçün qəzet hər zaman televiziyaqadan önəmli olub.

- İlk dinlərdən biri olan xristianlıq bu cümlələrlə başlayır ki, başda söz var idi. Yeni sözün ilk materiya kimi qəbul olunması onun nə qədər önəmli olmasını göstərir. Mənim üçün qəzet televiziyaqadan hər zaman üstün olub. Bunun əsas səbəblərindən biri də televiziyanın indiki vəziyyətidir. Məndə telekanallara rəğbət yaranmır. Qəzet sənətdir. Qəzet olmasa, televiziya da olmaz. Mən televiziya gedib, hörmətimi itirəcəyəmsə, heç vaxt o sahəyə getmərim. Əvvəl qəzətlər böyük tirajla nəşr olunur və bütün bölgələrə paylanırdı. Sənin qəzetdə yazının çıxması bütün respublikanın imzanı tanınması demək idi. İndi qəzətlər çox az tirajla çıxır. Bu da bir az insanda stimulu aşağı salır. Bir var insanı üzünə görə, biri də var sözünə görə tanımaq. Mən görünüşümə görə yadda qalmaq istəmərim. Qəzətlər əvvəlki vəziyyətinə qayıtmalıdır. Daha çox

Jurnalistika fakültəsinin tələbələri niyə televiziya üstünlük verirlər? "Onların məqsədi jurnalist yox, məşhur olmaqdır"

reklam və təbliğ olunarsa, gənclərin də qəzetə marağı artar.

Ulucay Akif:

Ulucay deyir ki, qəzetçilik məktəbi keçib, televiziya gedənlər daha savadlıdır. Amma jurnalistikaya televiziyaqadan başlayanlar həmişə yazı yazmaq üçün kimsə ağız açırlar.

- Universitetə ilk dəfə gələndə müəllimlə

rimiz deyirdi ki, yaxşı jurnalist olmaq istəyirsənsə, birinci müxbir olmalısan. Müxbirin işi isə yazmaqdan keçir. Yazmağı öyrənəndən sonra jurnalistikanın başqa sahələrində işləmək daha yaxşıdır. Çünki onda sən sözün mahiyyətini bilirsən.

Qoşqar Bəylərov:

- Tələbələr eksəriyyəti fikirləşir ki, qəzetdə imza daha gec tanınır, həm də qəzet böyük zəhmət tələb edir. Bu gün yalnız ziyalı kütlə qəzet oxuyur. Gənclər fikirləşirlər ki, televiziya getsələr, daha tez uğur qazana bilərlər. Televiziyanın və radionun əsasında qəzetçilik dayanır. Söz qazandıqın hörməti başqa heç nə ilə qazana bilməzsən. Fikri söz ifadə etməyi bacarmaq lazımdır. Əks halda yaxşı jurnalist olmaq mümkün deyil.

Gündüz Camalzadə:

- Son vaxtlar çap mediasının tirajı azalıb. Bəzən maliyyə çətinliklərinə görə, hətta qəzətlər bağlanıb. Lakin əvvəllər çap mediasında nəşr olunan yazıları hətta ucqar kəndlərdə oxuyurdular. İndiki realıqda radio televiziyanı daha çox üstələyir. Televiziya kanallarında verilişlər demək olar ki, bərhad vəziyyətdədir. Fakültədə tələbələr seçimlərinə uyğun müəllimlər şərait yaradır. Jurnalistikada bacarıq məsələsi də mühüm rol oynayır.

Həşim Səhrablı:

- Mən də fikirləşirəm ki, tələbələr daha çox məşhurluğa görə televiziya üstünlük verir. Çünki insan xüsusiyyəti buna meyillidir.

Aygün ƏZİZ

Şəbnəm MEHDİZADƏ

Tələbələr eksəriyyəti də fikirləşir ki, televiziya daha perspektivlidir. Hər kəs istəyər ki, onun fikirləri daha geniş auditoriyaya yayılsın. Qəzetçiliyə üstünlük verilməməsinin əsas səbəblərdən biri isə bu işin çətinliyidir. Bir çoxları çap mediasından çəkinirlər. Televiziya isə vaxt daha çoxdur və veriliş ərzində jurnalist özünü sərbəst ifadə edə bilər. Çap mediasında isə fikri sözlə dolğun ifadə etmək elə də asan məsələ deyil. Ona görə də yazı yazmağı bacarmayanlar digər sahələrə yönəldirlər.

Ulucay Akif:

- Hesab edirəm ki, məşhurluğa bu qədər üstünlük vermək düzgün deyil. Çünki ölkədə hansı jurnalistlərin məşhur olduğu göz qabağındadır. Kütlənin sevdisi çox vaxt faydalı olmur. Telekanalların reyting qazanmasının əsas səbəbi məzmunuz verilişlərin maraqlı izlənməsidir. Bir çoxları isə televiziya ilə başını qatır. Məqsədi, amalı olan biri dırnaqarası

məşhurluqdan uzaq olmalıdır. Mən belə məşhurluğu qəbul etmirəm. İstəyərim ki, mənə sərf edən təbəqə üçün məşhur olum. Sorğu keçirsək görürük ki, əslində ciddi veriliş aparıcılarından heç biri tanınmır. Məşhur olanların eksəriyyəti bayağı verilişlərin aparıcılarıdır. Qəzetdə işləyib, televiziya keçə bilərəm, amma bu şərtlə ki, səviyyəmi qoruya biləcək bir veriliş olsun. Televiziya işləsə belə heç vaxt sözün daşını atmarım. Viktor Hüqo deyirdi ki, mən ən çox məşhurlaşan şeirlərimi sevmədim, çünki onların yararsız olduğunu anlayırdım. Deməli nəyisə zəif yazmışam ki, bu qədər çox sevilir.

Güntac:

- Bizim müəllimlərimiz həmişə deyir ki, peşəkar olmaq istəyirsinizsə, öncə yazmağı bacarmalısınız. Gələcəkdə istər radio, istər televiziya olsun, yazı yazmağı mütəlx bacarmaq lazımdır. Seçim etməli olsam, qəzeti seçərdim.

Ramal İbrahimov:

- Hər şey valideynin uşağı maarifləndirməsindən asılıdır. Mən hələ görməmişəm ki, hansısa valideyn uşağına qəzet oxutdursun. Ona görə də uşaqlar fikirləşir ki, qəzet sadəcə, yaşlı nəsil üçündür və orada gənclər üçün maraqlı heç nə yoxdur. Uşaqları televiziya yönəldir. Uşaqlar televiziyaqadakı görüntülərə aldanır və bu sahəyə maraqları artır. Uşaqlara əyləncə daha maraqlı gəldiyinə görə, böyüyəndə də televiziya meyil artır. Fikrimcə, burada əsas olan təbliğatdır. Sovet dövründə televiziya olsa da, qəzetin təbliğatı böyük idi və ona görə də qəzet oxunurdu. Auditoriyada

tələbələr çoxu qəzetin tərəfdarıdır. Lakin biz nə qədər desək də, bu gün ən çox gəlir də televiziya sahəsindədir. Düzdür, qəzet jurnalistin formalaşmasında böyük rol oynayır. Hətta bir çox tanınmış yazıçılar belə qəzet jurnalistikasında püxtələşiblər. Çətinlik- asanlıq məsələsində isə yoldaşlarımızın fikri ilə razı deyiləm. Televiziyanın jurnalistin formalaşmasında rolunu çox böyükdür. Burada sən nitqini aydın ifadə etməyi bacarmalısan. Bəzən sənin dediklərinizi izləyicilər yanlış da anlaya bilərlər. Bütün sahələrin özünə uyğun çətinliyi var. Puşkin deyirdi ki, əgər bütün fikirlərimizi sözlə ifadə edə bilsək, bəs üç nöqtə nəyə lazımdır? İnsan bəzən düşündüklərini sırf sözlə ifadə edə bilmir. Televiziyaqada jestlər və mimikalarla fikrimizi tamamlaya bilərik. Televiziya insanları yönəldə bilir. Televiziyanın inandırma bacarığı şəxsiyyətin özündən asılıdır. Televiziyaqada jurnalist nə qədər özünə əmin danışsın və düzgün məlumatlar verirsə, ona daha çox inanırlar.

Qoşqar:

- Qəzətlərin əsas problemi maliyyə çatışmazlığıdır. Televiziyaqada jurnalistə işləmək üçün münbit şərait yaradılıb, amma qəzətlərin eksəriyyətində belə deyil. Ona görə də qəzətlərin nüfuzu aşağıdır.

Nurlan:

- Qəzətlərin tirajı azala bilər, hətta qəzet satılmaya, hətta köşklərdə qala bilər. Lakin bu o demək deyil ki, sizin yazınız oxunmur. Sayt vasitəsilə keyfiyyətli yazını hər kəs oxuyur.

Həşim:

- Bizdə ümumiyyətlə, televiziya-jurnalistika anlayışı tamamilə səhv başa düşülür. Şou xarakterli verilişlər jurnalistika hesab oluna bilməz. Belə verilişlərə çox baxıldıqca, hər kəs bu sahəyə meyillənir. Bəzən savadlı jurnalistlər də buna aldanırlar. Jurnalistlər gördüyü işə görə yox, verilişin şou xarakterinə görə tanınırlar.

